

Gion Nándor

Régi megható történet az öreg Madzsgájról, aki utálta a kutyákat

GION NÁNDOR EZEN AZ OLDALON című kötetében jelent meg 1971-ben*

Kopott egyenruhában és szakadt bakancsokban érkezett haza, de századosi rangjelzést viselt, és mindjárt látta, hogy félnek tőle. Megpróbáltak kedvesek lenni hozzá, de ő mindjárt látta, hogy nem tetszik nekik, hogy ilyen hamar hazakerkezett. De neki sem tetszett sok minden, amit látott, és határozottan az volt az érzése, hogy későn érkezett. B., aki két pisztolyt is hordott az oldalán, előzékenyen megmutogatott neki mindent, válaszolt a kérdéseire, ő pedig folyton csak kérdezett. Sokat kérdezett, mert sok minden nem tetszett neki.

Az első, ami nem tetszett neki, a farkaskutya volt. A jól táplált, hatalmas farkaskutya a városháza udvarán szaladgált, és ő megkérdezte B.-től:

Miért tartjátok itt ezt a dögöt?

– A foglyok miatt – válaszolta B. – Nagyszerű kutya ez, amíg itt van az udvaron, senki sem szökhet meg. A foglyok félnek tőle, mint az ördögtől.

– Miféle foglyok?

B. az udvar másik végébe mutatott.

– A garázsba zártuk őket, oda, ahol valamikor a tűzoltókocsik álltak.

– Sokan vannak?

Gion Nándor portréja,
illusztráció a könyvből

– Elég sokan – mondta B. – Mind itt van, akit el tudunk kapni azok közül, akik a jegyzékben szerepelnek.

A jegyzék ugyancsak nem tetszett neki.

Miféle jegyzékben? – kérdezte.

– Még a megszállás alatt összeállítottunk egy jegyzéket – mondta B. – Elég hosszú jegyzéket.

– Kik állították össze azt az elég hosszú jegyzéket?

B.-t már ekkor kezdte idegesíteni ez a kérdezősködés, de azért továbbra is előzékenyen válaszolt.

– Mi néhányan állítottuk össze. Én és még néhányan.

– Te és még néhányan mit csináltatok a megszállás alatt, azon kívül, hogy jegyzéket állítottatok össze?

B. a füléig elvörösödött, zavartan állt meg az udvar közepén, és azt mondta:

– Nem mehettünk mindannyian a hegyekbe. Meg aztán ne hidd, hogy itt sokkal könnyebb volt.

– Nem volt könnyű?

– Nem – mondta B., és egyre vörösebb volt az arca.

Az udvarra akkor kísérték be ketten egy

* Fórum Kiadó Újvidék

zsiros kalapú parasztot. A régi garázs felé kísérték, a paraszt lehorgasztott fejjel lépkedett, és szörnyen izzadt. A farkaskutya a lábait szaglászta, és rávicsorított.

Ezt is beírtátok a jegyzékbe? – kérdezte B.-től.

– Persze – mondta B. – Ha bekísérik, akkor biztosan benne van a neve a jegyzékben.

A parasztot belökték a régi garázsba, ők ketten B.-vel bementek a városháza épületébe. B. itt is mindent megmutatott neki; az irodákat, a fegyverraktárt, a kihallgatósobákat és egy nagyobb helyiséget, amelyben szőnyegek, festmények, különféle emléktárgyak és rádiók voltak. Feltűnően sok rádió volt itt, és ő meg is kérdezte mindjárt:

Honnan került ide ez a rengeteg rádió?

– Elkoboztuk őket – mondta B. – A megbízhatatlan és gyanús elemektől elkoboztuk a rádiókat. Mindjárt az első napokban begyűjtöttük a rádiókat, azt hiszem, ez így is van rendjén.

– Sok a megbízhatatlan és gyanús elem a városban?

– Elég sok – mondta B. – Olyan időket élünk, amikor majdnem mindenki gyanús. Nem árt résen lenni.

Innen egy másik helyiségbe mentek, ahol emeletes vaságyak álltak egymás mellé zsúfolva. A vaságyakon fegyveres férfiak heverésztek, bizalmatlanul és gyanakodva néztek feléje.

Ők fogdoszák össze azokat, akiknek a neve a jegyzékben szerepel – mutatott B. a fegyveresek felé. – Nagyon jól dolgoznak, még éjszaka sem mennek haza. Azért is csináltunk itt ilyen hálósobafélét.

– Ezt is még a megszállás alatt?

– Nem. Ezt már a megszállás után – mondta komoran B. sértődötten ráncolta a homlokát, és megkérdezte: – Mondd, mi bajod van velünk tulajdonképpen?

Beléptek a hálósobába, végigmentek az

ágyak között, és ő minden fegyveres férfit jól megnézett. Egyiken sem volt egyenruha, legtöbben ingujjban heverésztek, sapkájukat falba vert szegre akasztották.

Sokat dolgoznak? – kérdezte.

Nagyon sokat – mondta B. – Állandóan készenlétben állnak. sokszor még éjjel is dolgoznak.

Eddig még arra sem volt idejük, hogy legalább vacak kis csillagocskát varrjanak a sapkájukra?

B. is megvizsgálta a szögeken lógó sapkákat, és mentegőzve mondta:

– Nem az a fontos. Az a fontos, hogy jól dolgoznak. Igyekszünk mindent jól megcsinálni.

Ő még egyszer körülnézett a szobában, és megkérdezte:

A megszállás után mit csináltakok még ezenkívül?

– Nem értem – mondta B.

– Ezen a hálósobafélén és a jegyzékben szereplők összegyűjtésén kívül csináltakok-e még valamit?

– Mi bajod van? – kérdezte B. – A rádiókat is elkoboztuk.

– Mit csináltakok még?

Nem értem, mi bajod van – mondta B. – Szerinted mit kellett volna csinálnunk?

– A földosztással hogyan álltok?

– Arra is sor kerül, légy nyugodt – mondta B. – Az ilyesmi nem megy olyan gyorsan.

– Neked mennyi földed van? – kérdezte.

– Mi bajod van tulajdonképpen?! – csatant fel B. – Ez egyáltalán nem lényeges. És különben is jól tudod, hogy mennyi földem van.

A vaságyakon heverésző fegyveresek felé intett.

Ezeknek mennyi földjük van? – kérdezte. Egész idő alatt halkán, nyugodtan kérdezett, és látta, hogy B. egyre jobban félni kezd tőle.

– Nézd, nem az a fontos... – nyögte B., de ő elfordult tőle, és kiment a hálósobából.

B. utána sietett, a pisztolyok kétoldalt ugráltak a csípőjén, és amikor az első emeleten utolérte, bizalmaskodva oldalba bökte, és azt mondta:

– Mutatok itt neked valami érdekeset.

– Micsodát?

– Itt is őrzünk egy foglyot – mondta B., és hunyorított. – Egy nagyon jóvágású foglyot. Egész biztosan neked is tetszeni fog.

– Ki az a jóvágású fogoly?

– Egy kollaboránsnak a lánya – mondta B. – fiatal és nagyon jóvágású.

– Szintén kollaboráns? – kérdezte.

– Az apja volt kollaboráns – mondta B. – De a vén gazember meglógott, és nem tudtuk elkapni.

– Mióta őrzitek itt?

– Két hete – mondta B. – Vagy talán már több is, mint két hete. Mindjárt idehoztuk az emeletre, innen semmiképpen nem szökhet el, meg aztán bűn lett volna a többiekkel összecsukni.

Megálltak az egyik belakatolt ajtó előtt, B. egy kulcsosomót húzott elő a zsebéből, kizárta a lakatot, és kinyitotta az ajtót. A szoba üres volt. B. tátott szájjal állt az ajtóban, nem akart hinni a szemének.

– Nem értem... – motyogta. – nem értem...

Berontott a szobába, mint az örült futkosott körbe-körbe a csupasz falak mellett, végül megállt az ablak előtt. Az ablak nyitva volt. B. kitárta az ablakszárnyakat, és kihajolt az udvar fölé.

– Megszökött?

– Nem szökhetett meg – mondta B. – Magasan van az ablak, nem hiszem, hogy innen le mert volna ugrani. Kitornte volna a lábát, sőt még a nyakát is. Esetleg... esetleg, ha nagy szerencséje volt.

Mind a ketten kihajoltak az ablakon az

udvar fölé. Az udvart betonlapok borították, a hatalmas farkaskutya méltóságteljesen sétálgatott rajtuk.

– Nem értem – motyogta megint B. – Megyek, és szólok az embereknek.

Lerohant a hálósobába, ő pedig ott maradt az emeleten. Végigjárta a hosszú folyosót, benézett minden helyiségbe, de csak régi, poros irodai asztalokat talált, meg koszos aktatartókat, amelyek már akkor is ilyen koszosak voltak, amikor ő még jegyző volt a városházán. Ismét bement oda, ahol nemrég még a jóvágású foglyot őrizték: a nyitott ablakon keresztül hallotta, hogy futkosnak és lármáznak lent az udvaron. Becsukta az ablakot, és indult vissza ki a folyosóra, amikor lélekszakadva megérkezett B.

– Megtaláltuk! – kiabálta. – Megtaláltuk. Képzeld, a kutyaólba bújt el. Úgy látszik, az éjszaka kiugrott az ablakon, és bebújt a kutyaólba. A kutya letépte róla szinte az összes ruhát, összemarta az arcát és a karjait, de ő azért ott maradt. Most sem akar kijönni.

– Nem akar kijönni?

– Nem – mondta B. – Hívtam, hogy jöjjön ki, de nem mozdul. Csak néz, mintha megbolondult volna. Ráuszítottam a kutyát,

Gion Nándor portréja, illusztráció a könyvből

gondoltam, most már úgyis mindegy, de akkor sem akart kijönni. A kutya teljesen elcsúfította, és olyan, mintha megbolondult volna. Lelőjjem?

Nem válaszolt B-nek. Rohant le az udvarra, B. lihegve futott utána. A hatalmas farkaskutya az ól előtt állt, vicsorgatta a fogait, a lány pedig véres arccal kuporgott bent, és eszelős tekintettel meredt maga elé. Ruha alig volt rajta, a farkaskutya letépte róla.

– Hozz egy pokrócot – mondta B.-nek.

– Minek a pokróc? – kérdezte B.

– Hozz egy pokrócot!!! – ordította olyan hangon, hogy az udvaron báméskodó fegyveresek ijedten kezdtek szétszéledni. B. elfutott, és hozta a pokrócot.

Ő akkor bedugta a fejét a kutyaólba, és azt mondta a lánynak:

– Jöjjön ki szépen. Ne féljen, nem bántja senki. nyugodtan kijöhet.

A lány rámeresztette eszelősen kitágult szemeit, és nem mozdult. Tényleg úgy viselkedett, mintha megbolondult volna.

– Jöjjön ki szépen – mondta neki ismét.

A lány a mellére szorította összemart kezeit, és egyszer csak sírni kezdett, mintha hirtelen valami szomorú dolog jutott volna az eszébe.

– Jöjjön ki. Na, jöjjön már ki szépen...

Akkor a lány kimászott a kutyaólból, és beburkolózott a pokrócba. A hosszú pokróc

teljesen betakarta, csak a feje látszott ki belőle. A farkaskutya dühösen vicsorított a lába mellett. Ő akkor előrántotta a pisztolyát, és fejbe lőtte a kutyát.

– Megőrültél?! – kiáltott rá B.

A hatalmas farkaskutya eldőlt a betonkockákon, fejéből patakzott a vér, ő pedig beelölt még egyet, aztán még egyet... Kیلőtte az egész tölténytárat.

– Miért csináltad ezt? – kérdezte megdöbbenve B. – Miért ölted meg azt a szegény kutyát?

Ránézett B.-re, megmutatta neki az üres tölténytárat, és azt mondta:

– Mire ismét megtöltöm, tűnj el innen, mert idefektetek a szegény kutyád mellé. A pribékjeidet is vidd magaddal.

– Ide figyelj, Madzsgáj... – kezdte sápadtan B., de torkán akadt a szó.

Nem is figyelt B.-re, golyókat szedett elő, és tölteni kezdte a pisztolyt. Amikor fel emelte a fejét, B. már eltűnt a városháza udvaráról.

A lány a fal mellett állt a pokrócba burkolózva, az arca véres volt, látszottak a farkaskutya fogainak a nyomai, szemei azonban már nyugodtabbak voltak. Odament a lányhoz, és azt mondta:

– Menjen el innen. Menjen el gyorsan, akárhová, csak menjen el.

És a lány a vastag pokrócba burkolózva kiment az udvarból.